

Vänsterpartiet

Nämndinitiativ

Till Arbetsmarknad-och socialnämnden

Under 2022-96-29, med dnr 822–2022 genomförde Justitieombudsmannen en undersökning av hur socialtjänsten arbetar med ärende gällande umgängesbegränsning enligt LVU

JO får varje år in klagomål som rör umgänge mellan barn som vårdas med stöd av LVU och deras vårdnadshavare. Mot den bakgrunden beslutade JO att genomföra en undersökning av hur socialtjänsten handlägger ärenden om umgängesbegränsning enligt LVU. Inom ramen för undersökningen har JO inspekterat sex socialnämnder och granskat ärenden om umgängesbegränsning, Malmö var en av dem sex socialnämnder. Den centrala frågan för JO:s undersökning har varit hur nämnderna beaktar principen om barnets bästa.

JO konstaterar att samtliga nämnder uppgav att de arbetade aktivt med principen om barnets bästa och att den ligger till grund för alla beslut om umgängesbegränsning. JO:s granskning visade dock på en klar skillnad mellan vad nämnderna själva uppgett om att barnets bästa beaktas i handläggningen och vad som dokumenterats och redovisats i de granskade ärendena. JO framhåller att de enskilda barnen inte alls var synliggjorda i ärendena i de fall när någon bedömning av barnets bästa inte kom till uttryck i vare sig beslut eller beslutsunderlag, vilket JO ser med stort allvar på.

JO har granskat ärendena från nämnden i Malmö framgick att barnet fått komma till tals. I några av de granskade ärendena framgick dock inte om så var fallet, och i de fallen redovisades inte heller skälen till att barnet inte fått komma till tals. I något ärende var barnets inställning till umgänge redovisad, men i övriga ärenden saknades en uppgift om detta. Det fanns inte i något ärende en dokumenterad bedömning av barnets mognad. I de fall barnet fått komma till tals framgick det i vissa fall av journalanteckningarna vad som var barnets spontana berättelse och vad som var handläggarens observationer. I några ärendena var det också antecknat att den handläggare som samtalat med barnet hade försäkrat sig om att han eller hon korrekt uppfattat vad barnet uppgett.

Justitieombudsmannens granskning visar dock att alla barn inte fått möjlighet att komma till tals. I vart fall kan JO konstatera att det i många ärenden saknades dokumentation om att barnen fått den möjligheten. JO vill mot den bakgrunden framhålla att umgänget mellan ett barn och hans eller hennes vårdnadshavare är till för barnet, och att det är barnets bästa som ska vara avgörande.

Vad barnet har för inställning till kontakten med sina vårdnadshavare är därför av stor betydelse. Att ta reda på hur barnet vill att umgänget med vårdnadshavarna ska se ut och att göra barnet delaktig i planeringen av umgänget torde vara av avgörande betydelse för att kunna bedöma vad som i ett enskilt fall är förenligt med barnets bästa. Principen om barnets rätt att komma till tals tar sikte på alla beslutssituationer och åtgärder som vidtas med stöd av LVU. I förarbetena framhålls att beslutsfattaren endast i undantagssituationer, där beslutet kräver extrem brådska, kan underlåta att hämta in barnets inställning i förväg. JO är tydlig med att barn måste som huvudregel ska få möjlighet att komma till tals även vid ett ordförandebeslut. Vidare skriver JO att frågan om rätten för ett barn att komma till tals aldrig får bli en fråga bara om rutinmässiga åtgärder och procedurer. Det är angeläget att säkerställa detta på ett sätt som innebär att varje barn uppfattar att den enskilda socialsekreteraren tar det barnet säger på stort allvar och att barnets åsikter och förslag är en viktig del av det beslutsunderlag som läggs fram för dem som fattar besluten.

Med anledning av ovan föreslås arbetsmarknads- och socialnämnden besluta:

Att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med redovisning om vilka åtgärder har förvaltningen vidtagit utifrån det som har framkommit i rapporten ” En undersökning av hur socialtjänsten handlägger ärenden om umgängesbegränsning enligt LVU ”

Malmö 2023-08-29

Marek Lakatos V